

№36 (1670)
12 желтоқсан
2017 жыл

Апталық 1948 жылдың 20 сәуірінен шыға бастады

www.kaznu.kz

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУДЫ ҰЛЫҚТАҒАН ҰСТАЗ

Өзінің саналы ғұмырын ұстаздық атты ұлылыққа арнаған академик Зейнолла Қабдоловтың ұлағатты ұстаздығының басты ерекшелігі аңызға айналған дәріскерлік білімір шешендігі еді. Зекең дәрістерінің кереметтігі Абай айтқан «Кісіге қарап сөз алма, Сөзіне қарап кісіні ал» өсиетіне сай келер ділмарлық болмыс пен дерек-дәлелдерді сипаттау, ұсынған пікірге сендіру, ұстанымға ұйыту, ең қажетті түсініктерді әрлі де нәрлі сөзбен анық та айқын жеткізу сынды шешендік өнердің жүректі тебіреніп отырып, ұлттық санаға ой салар әдіс-тәсілдерін жетік меңгергендігінде деп білемін.

КЕЛЕЛІ КЕҢЕС

Кезекті ректорат мәжілісі байқау жеңімпаздары мен шәкіртақы иегерлерін марапаттаудан басталды.

Қазақстан бойынша шағын және орта бизнестің онтүстіккореялық қауымдастығының президенті Ким Сонг Тхэ мырза мен Қиыр шығыс кафедрасының меңгерушісі Наталья Борисовна шәкіртақыға ие болған студенттерді марапаттады.

Жалғасы 2-бетте

ТӘУЕЛСІЗДІК РУХЫМЕН ЖАҢА БИІКТЕРГЕ

Егеменді ел атанғанымызға да ширек ғасырдан асты. Ел тағдыры сынға түскен аумалы-өтпелі кезеңде тәуекелге бел байлап, тізгінді өз қолына ұстаған Елбасымыздың сындарлы саясаты нәтижесінде биік межелерді бағындырып, аз уақыттың ішінде алпауыт елдермен теңесетіндей дәрежеге жеттік.

Ел Президенті жылма-жыл даму бағытымызды қорығандылап, жаңа биіктерге жету жолында халыққа жариялап отырған Жолдауларында ең дамыған 30 мемлекеттің қатарына қосылу мақсаты әрбір қазақстандықтың ел дамуы мен ертеніне деген кәміл сенімін арттыратындығын айқын баяндап келеді. Елбасының айтуынша, «алдағы 15-17 жыл Қазақстанның ауқымды серпілісі үшін «мүмкіндіктер көзі» болмақ». Осыған байланысты барлық саладағы бәсекелестікті арттырып, дамыған елдерде болатын жаңа өмір сапасын қалыптастыру қажет екендігін атап айтты.

Елбасы алға қойған Мәңгілік ел құру идеясы – өте жауапты әрі қиын міндет. Әсіресе, қазақ халқының ұлттық идеясына баланып отырған «Мәңгілік елдің» болашағымызға бағдар беретін, ұлтты ұйыстырып, ұлттық идеяға жетелейтіні даусыз.

Ұлан-байтақ даласын аттың қомында жүріп қорғаған ата-бабаларымыздың мәңгілік ғұмыры да ұрпағының мәңгілік болашағын баянды ету мақсатына шоғырланғаны белгілі. Осы тұрғыда, ел Президенті «жолы қатты, дәмі тәтті» Тәуелсіздігімізді ерекше құрметтеп, тұғырын биіктету арқылы Мәңгілік ел бола алатынымызды әрбір сөзінде ерекше басымдықпен атап айтып келеді. Өзінің кезекті Жолдауында: «Мен Мәңгілік ел ұғымын ұлттымыздың ұлы бағдары, Қазақстан-2050 Стратегиясының түпқазығы етіп алдым. Тәуелсіздікке қол жеткізгеннен тәрі оны ұстап тұру аса қиын екенін барлығымыз білеміз. Бұл әлем кеңістігінде ғұмыр кешкен талай халықтың басынан кешкен тарихи шындығы», – дей келе, тағдыр теперішін көп көрген халқымыз үшін ауызбіршіліктің аса қажет екендігін, жер бетінен жойылып кеткен елдердің қаншама екендігін баса айтып, өзгенің қателігінен, өткеннің тағылымынан терең сабақ алуымыз қажеттігіне тоқталады.

«Өткеннің тағылымы – бүгінгінің баға жетпес байлығы» екендігі ақиқат. Ендеше, еліміздің нұрлы жолына айналып отырған «Мәңгілік елді» қалыптастыру – әрбіріміздің азаматтық борышымыз, осыған әрбіріміз үлкен үлес қосуымыз қажет деп санаймын.

Әрине, елдігіміздің басты белгісі саналатын ұлттық құндылықтарымыз бен тарихи мұраларымызды бағаласақ ғана әлем кеңістігінде өзіндік орнымыз бар, келешек үлесіне баянды болашақ сыйлайтын ел болатынымыз хақ.

Жалғасы 8-бетте

Зекеңнің жалпы шешендік өнері ұстаз болмысындағы білімге тереңдік, ойға кемелдік, сөзге ұтқырлық сынды үш қасиет бірлігімен айқындалады. Білімге тереңдік таным кеңдігін, ойға кемелдік қажетті түсінік-тұжырымдардың сын тезіне шыдас берер беріктігін, сөзге ұтқырлық көркем ойды асыл сөздің алтын буына суарып, жарқырата жеткізу шеберлігін танытады. Ұстаз дәрісі – құрғақ ақпарға құрылған тақ-тақ еткен тақпақ сөздер жиынтығы емес, мың сан бояу ажарын ашқан суретті сөз.

Кезінде Ахмет Байтұрсынұлы ғалымдық шешендікті «білімір шешен» деп атап, білімір шешеннің сырын былайша ашқан екен: «Осы айтылған мақсаттарға қарай шешен сөздің тілі уытты, лепті, әсерлі, қанды қайнатып, жүрек тулатып, естен айырып, ерікті алып кететін күшті, көрнекті, сәнді, мәнді тіл болады».

Міне, Зекең сынды ұлы ұстаздың да шешендік тілінің, Ахан айтқандай, «сөздің жанға, қанға әсер етер» қуаты зор, «адамның ойын да, бойын да балқытып, билеп алу» құдіреті ерекше-гін. Зекеңнің және бір қасиеті – алдында отырған тыңдарманға сай сөйлеу мәнерін әбден жетілдіргендігі. Ол аудиторияның нені

талап ететінін керемет сезетін-ді. Сондықтан да айтар ойын тыңдарман аурасына орай сабақтайтын.

Ұстаздың көп қайталайтын «Осыны Мен жазсам басқаша емес, Қабдоловша жазар едім» деген тәлімді ұлағаты бар. Сол айтпақшы, Зекең басқаларша емес, Қабдоловша ғана сөйлейді, оны еш қайталау мүмкін емес. Зекеңнің дәрісіндегі тұщымды ойлар «айтпауға болмайтын болған соң айтылған», арлы да нәрлі сөздер ажарлаған тұнық тағылымдар тізбегінен тұратын.

Ұстаз дәрістері тартымдылығының бір сыры, ол кісінің жадында сақтау қабілетінің аса күштілігінен деп білем. Қолында түйір қағаз болмайтын. Теориялық тұжырымдарына керекті мысалдарды мейлі ол қарасөз, мейлі өлең болсын жатқа айтатын. Ақын кісі ғой өлеңді жатқа оқығанды қатты ұнататын. Өзі керемет әдемі оқитын еді. Өзі қатты бағалайтын ақындардың үлкен-үлкен поэмаларын жатқа айта беретін-ді. Лекциясын мінберге шығып бастағанмен, шабыты келген сәтте аудиторияны айнала жүріп оқитын. Сол сәтте аудиторияда тек шыбынның ызыны естілердей тыныштық орнап, жүзінде нұр ойнаған ағайымыздың күмбірлеген қоныр даусы жан-жүйемізді баурап алатын.

Жалғасы 5-бетте

БҮГІНГІ САНДА:

НОВЫЕ ВЕРШИНЫ
КАЗНУ В ГЛОБАЛЬНЫХ
РЕЙТИНГАХ

THE BRILLIANT POET,
THE MARVELLOUS DRAMATIST,
THE GREATEST OF THE GREAT

МИГ

2-стр.

4-page

8-стр.

НОВЫЕ ВЕРШИНЫ КАЗНУ В ГЛОБАЛЬНЫХ РЕЙТИНГАХ

КазНУ им. аль-Фараби в очередной раз доказал свою высокую конкурентоспособность в мировом научно-образовательном пространстве. По данным авторитетного рейтингового агентства Round University Ranking (RUR) впервые Казахстан представлен в предметном рейтинге, и единственным вузом, вошедшим в него стал Казахский национальный университет имени аль-Фараби.

Profiles Project (GIPP). Опрос проводится ежегодно и охватывает около 850 ведущих университетов по всему миру.

Усилились лидирующие позиции казахстанского вуза и в еще одном престижном глобальном рейтинге «UI Green Metric Ranking of World Universities – 2017». Продвинувшись в нем на 13 позиций вперед, КазНУ занял 186 место и является единственным из казахстанских вузов, попавшим в топ-200 «зеленых» университетов мира.

Ранее по итогам исследований известной международной организации «Great Value Colleges» КазНУ им. аль-Фараби вошел в число 50-ти самых технологически развитых университетов мира, заняв в рейтинге 31 место. В нем также КазНУ стал единственным представителем не только стран-участниц СНГ, но и Восточной и Центральной Европы, а также наряду с Сингапуром и Японией представил весь Азиатский континент.

Следует отметить, что внимание международных экспертов уже давно привлекло феноменальное продвижение казахстанского вуза в глобальном рейтинге QS World University Ranking. В этом всемирно известном рейтинге КазНУ им. аль-Фараби за 5 лет продвинулся на целых 350 мест и первым среди вузов Центральной Азии и Казахстана вошел в ТОП-250 лучших университетов мира, заняв 236 место среди 800 лучших университетов мира.

Только два вуза из стран СНГ вошли в эту группу – МГУ им. Ломоносова и КазНУ. Уникальный опыт по продвижению в международном рейтинге QS сегодня перенимают многие университеты Дальнего и Ближнего зарубежья, делегации которых специально направляются в КазНУ. Его высокая узнаваемость на мировой арене связана также с его инновационными проектами, важнейший из которых – внедрение модели «университета 4.0» как перспективной модели развития вуза нового поколения. Ее фундаментом является концепция построения «Al-Farabi University smart city» на основе симбиоза инновационно-технологической и духовно-нравственной платформ.

ПРЕСС-СЛУЖБА

ҚЫСҚА-НҰСҚА

ҚазҰУ-да кезекті бос жұмыс орындар жәрмеңкесі болып өтті. Шараны «Әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асыру орталығы» ұйымдастырды. Аталған жәрмеңке «Алматы қалалық жұмыспен қамту орталығымен» бірлесе отырып, Алматы қаласы Жастар саясаты мәселелері жөніндегі басқармасының қолдауымен жүзеге асты. Биылғы жылдың күзінен бастап іске қосылған Алатау аудандық жастар орталығы бірқатар түрлі бағыттағы шараларды жүзеге асыруда. Жәрмеңке әдеттегідей, жұмыс іздеушілер, студенттер, ЖОО бітірушілері және жалпы жастар қауымына арналды.

Басты мақсат – азаматтардың жұмысқа орналасуына қолдау көрсету, бос жұмыс орындар туралы ақпаратпен қамтамасыз ету және еңбек нарығындағы мәселелер туралы мәлімет беру. Жәрмеңкеде 50-ден астам жұмыс беруші компаниялар өздерінің 600-ден астам бос жұмыс орындарын ұсынады. Бос жұмыс орындар жәрмеңкесін ұйымдастырушылар жұмыс берушілер мен жұмыссыз жастар арасында өзара тиімді еңбек қатынастарын орнатуды көздейді. Жәрмеңкеге келуші азаматтар сұранысқа ие жұмыстар жайлы, кәсіпорындардағы бос жұмыс орындары туралы және өзге де пайдалы ақпараттарға қанықты.

Баспасөз қызметі

***

В рамках практикума «Основы журналистики» для юных корреспондентов и репортеров прошел полилог-марафон.

В первый день на мастер-классе «Монолог, диалог и полилог в современных масс медиа» старшекласники в игровой форме познакомились с основами риторики, правилами ведения диалога и полилога.

Во второй день юнкоры приняли участие в трехчасовом полилог-марафоне, который прошел в рамках занятий по дисциплине «Язык и стиль современных массовых коммуникаций» на 2 курсе русского отделения.

В течение трех часов две команды отработали два основных вида споров: дискуссию и дебаты.

Во время круглых столов «Домашнее насилие над женщинами» и «Смертная казнь: за или против» прошла конструктивная дискуссия с целью поиска совместного решения поставленной проблемы.

А в ток-шоу «Разумный диалог» на тему «Казахстан. Использование ядерной энергии» и «Правде в глаза» на тему «Понять и простить?» были проведены дебаты с применением эффективных речевых тактик ведения спора. Полилог-марафон прошел динамично в теплой дружеской атмосфере.

А.А. МУСИНОВА,

и.о. доцента кафедры печати и электронных СМИ

***

Журналистика факультеті Баспасөз және электронды БАҚ кафедрасының ұйымдастыруымен «Жаңа гуманитарлық білім берудегі педагогикалық методология» атты V Жас оқытушылар мектебі өтті.

Семинар жұмысына университеттің жалпы тіл білімі және еуропа тілдері филологиясы, жалпы және этникалық педагогика және тарих факультеті кафедраларының оқытушы-профессорлары қатысты.

Кафедра жыл сайын Жас оқытушы мектебі аясында жоғары мектеп педагогикасы бойынша семинар-тренингтер курсы өткізеді. Біліктілікті арттыру курсы күндеріне Алматы қаласы жоғары және орта білім беру мекемелерінен жүзге жуық ұстаздар, мамандар қатысты.

А.Ә. ҚҰРМАНБАЕВА,

баспасөз және электронды БАҚ кафедрасының доценті

КЕЛЕЛІ КЕҢЕС

Сондай-ақ хабарламада ғылыми журналдарды ілгері дамытып әлемдік деңгейге көтеру жолдары ұсынылды. Мысалы, «Хабаршы» журналында ҚазҰУ ОПК макалаларының санын көбейте түсу, халықаралық ғылыми журналдар базасына ҚазҰУ-дың ғылыми журналдары туралы мәліметтерді тұрақты түрде беріп тұру, International journal of Mathematics and physics, International journal of Biology and Chemistry атты ағылшын тіліндегі журналдарды электронды форматқа ауыстыру мүмкіндігін қарастыру. Сонымен қатар медициналық журналдарға деген жоғарғы сұранысқа орай Қоғамдық денсаулық сақтау жоғары мектебіне журнал ашып, оны халықаралық ғылыми журналдар базасына қосу жолдарын қарастыру. Барлық факультеттердегі әрбір докторант жылына бір рет шетелдік ғылыми жетекшімен бірлесе отырып, мақала жариялау керек. Шетелден дәріс оқуға немесе шеберлік сыныбын өткізуге келген профессорлар мен оқытушыларға ҚазҰУ-дың «Хабаршы» немесе ағылшын тіліндегі журналдарына ғылыми мақала жариялауды міндетті түрде міндеттемесіне енгізу де маңызды. Ал журналдардың веб-сайттағы адресстерін OJS

халықаралық платформасына енгізу – біздің немесе шетелдік автор жариялаған макаланы әлемнің кез келген жеріндегі оқырман өзіне көшіріп алып, рецензия жасауына мүмкіндік береді. Сөз соңында басқарма басшысы ғылыми журналдарды жандандыру мақсатында құрылған «Жол картасын» ұсына отырып, осы бағытта қарқынды жұмыс істеуге шақырды.

Келесі болып мінбеге шыққан Стратегиялық даму орталығы директорының орынбасары Ерлан Асхатұлы халықаралық рейтингтердегі университеттің орны туралы мағлұмат берді. ҚазҰУ Round University Ranking халықаралық университеттер рейтингінде әлем бойынша 619-орнында тұр, ал оқыту әдісі бойынша – 440-орында, ғылыми қызмет бойынша 755-орынды иемденген. Ал Green Metric рейтингі бойынша 186-орынға тұрақтаған. Гарвард университеті көш бастап тұрған бұл рейтингтен университеттің жоғарыдан көрінуі айтулы жетістік екендігі тілге тиек етілді. Мәжілісте өзге де өзекті тақырыптар қаралып, оқытушы-профессорлар қауымы өз пікірін ортаға салды.

Перизат ЖАРЫЛҚАСЫНОВА

12 ЖЕЛТОҚСАН – АЛАШОРДА ҮКІМЕТІНІҢ ЖАРИА ЕТІЛГЕН КҮНІ

Еліміздің тарихи даму жолында жас ұрпақтың болашаққа дұрыс бағдар алуы және оған сай қалыптасуы аса маңызды. Бұл тұрғыда «Мәңгілік ел» және «Рухани жаңғыру» идеяларының атқарар рөлі ерекше. Біз бұл идеялар арқылы өткеніміз бен бүгінгімізді саралап, маңызды тарихи оқиғаларға баға беріп қана қоймай, жас ұрпақ санасына сіңіре білуіміз қажет. Алашорда үкіметінің 1917 жылы 12 желтоқсанда жария етілгені тарихтан белгілі. Осы орайда әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да шығыстану факультетінің 1-курс студенттерінің атсалысуымен «Алашорда» үкіметінің құрылуына 100 жыл толуына орай арнайы шара өтті.

қайраткері Ә. Ермаков, Тұтас Түркістан идеясын негіздеуші М.Шоқайдың жанды дауыстары жазылған мәтіндерді тыңдауға мүмкіндік алды.

«Елі үшін, елінің бостандығы үшін «тар жол тайғақ кешкен» бұл қайсар жандардың сол бір жангешті еңбегін қазіргі жас ұрпақ дұрыс бағалай алып жүрміз бе?» деген сауал туындата отырып, студенттер Алаш зиялыларының қанағты сөздері мен өлеңдерінен үзінділер келтірді. Шығыстану факультетінің 1-курс студенті Аяла Төлегенова мынадай өлең жолдары арқылы шарадан алған әсерімен бөлісті:

Ахмет көрген, Мағжан көрген азаптың,
Иісін де сезбей жүрген қазақтың.
«Өз тілінде сөйлемейтін құл» дейтін
Қалып қойдық астында құр мазақтың.
Қолымызда Тәуелсіздік құрығы

Еліміздің қалыптасты тұғыры. Ұлтжандымыз, намысшылмыз дегенмен Жас-кәрінің күш-жігері құрыды. «Оян, казак, ойлан, казак!» – деп кетті, Санамызды оятатын кез жетті. Зиялы алаш аңсап кеткен армандап, Болашаққа қол жеткізер күн жетті! Әсерлі өлең жолдары көпшілік көңілінен шықты. Мұндай сағаттар жас ұрпақ санасына оң әсер етіп, жаһандану заманында бейғам жүрген жастардың оянуына, алға мақсат қойып, болашаққа нық қадам басуына көмектесері сөзсіз деп білеміз. Өскелең жас ұрпақтың Қазақстанның болашағы мен бірлігін нығайтуға аянбай еңбек етеріне сеніміміз мол!

К.Е. ӘБИКЕНОВА, А.М. ОРАЗБАЕВА,
тарих, археология және этнология
факультетінің доценттері

Нұрсәуле МЕЙРАМБАЙ,
Алма ҚҰРМАНБАЕВА,
топ жетекшісі

ЕЛ ТІРЕГІ – ЕЛБАСЫ

Журналистика факультетінде ҚР Тұңғыш Президенті күніне орай эдвайзер Алма Құрманбаеваның жетекшілігімен 2-курс студенттерінің қатысуымен «Ел тірегі – Елбасы» атты дөңгелек үстел өтті.

Дөңгелек үстел барысында жастар Президентіміз Н.Ә. Назарбаевтың ел дамуындағы рөлі жайлы сөз қозғап, Елбасының ел мүддесін көздеген саяси мақалалары мен жолдауларын талқылады. Студенттер, әсіресе, «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламасын қызу қолдап, өз пікірлерін ортаға салды. Жобаның таяудағы міндеттері мен мақсаттарына шолу жасалып, Президентіміздің ұлттық болмыс пен бірлігімізді сақтауға деген тың идеяларымен танысты. «Елбасының салықалы саясатының нәтижесінде кешегі алға қойылған мақсаттарға бүгінде батыл қадамдар жасалынып, қол жеткізудеміз. Талқылау барысында баршамыз оған көз жеткіздік», – дейді студенттер.

Сондай-ақ студенттер көшбасшымызға арнап өлеңдер оқып, ұлттық құндылықтарымызды қастерлеу туралы ой білдірді. Шара болашақ журналистердің өз ойларын жетілдіруге, саяси мәселелерді байыптап үйренуге мүмкіндік берді. «Елімізді әлемдегі ең дамыған 30 елдің қатарынан табылуға жетелеген Президентіміз баршамызды бәсекеге қабілетті, жанашылдыққа жақын болуға шақырғаны белгілі. Бұл ретте жастарға, яғни Сіздерге үлкен үміт пен жауапкершілік артылады», – деді кеш соңында сөз алған топ эдвайзері Алма Құрманбаева. Ұстаз патриоттық рухты арттыруға ұлттық құндылықтарымызды қадірлеуге бағытталған осындай шараларға жиі атсалысуға кеңес берді.

Тәуелсіздік күні қарсаңында өткізілген шара жастарды өткенімізді бағамдап, болашағымызды баянды етуге жігерлендіруге бағытталды. Студенттерге арнайы «Алаштың 12-ші желтоқсаны» атты фильм ұсынылды. Фильмнен соң жастар Алаш қайраткерлері мен бабаларымыз аңсаған тәуелсіздік идеяларына қатысты ой-пікірлерін ортаға салды. Студенттер деректі фильм арқылы большевиктер көсемі В.И. Лениннің алдында баяндама жасаған 4-курс студенті, Алаш

Solo Mio

Так захотелось. Вот так захотелось. И все-таки хорошая у нас профессия: учитель, преподаватель. Захотелось нам с коллегой услышать итальянские песни, увидеть жгучее испанское фламенко и, voilà!

Наубай Балгат, преподаватель английского языка с кафедры иностранной филологии и переводческого дела, с группой специальности «Казахского языка и литературы» и я, его коллега Шолпан Макаева, организовали представление «Solo Mio». Захотелось нам солнца, моря, тепла в эти серые дни. Получился такой микст: Балгат, преподаватель по английскому, я, преподаватель по французскому, студенты, учащиеся по специальности «Казахский язык и литература». Приятное путешествие в Испанию и Италию проходило на фоне слайд-шоу: величественные памятники, фонтаны, бульвары. Можно путешествовать без виз, билетов и прочего.

В начале студенты показали свои знания об этих странах в игровой форме – викторине, разгадывали кроссворды. Знаете ли вы, что символом Барселоны является равальский кот? Фонари Гауди, картины Пикассо, Сальвадора Дали. Испания становилась все ближе и ближе...

Италия – это не только солнце и море, но и «Божественная комедия» Данте. В исполнении Балнур Рыскалиевой прозвучали стихотворения из этого произведения в переводе Мукагали Макаева. И это было неожиданно.

Ноту на сцену выбежали девочки, красивые красные юбки, длинные волосы с бантами, под аккомпанемент песни Энрике Иглесиаса. Восхитительно, легко, зажигательно.

Машина времени перенесла нас в 80-е года, во времена нашего студенчества, когда мы также «фанатели» от Адриано Челентано, Тото Кутуньо, Умберто Тоцци, как и нынешняя молодежь. Наши сердца охватили ностальгия. Кажется, в самих словах – музыка: «Ti Amo», «Nostalgie».

Ноту французского обаяния привнесла Дана Калиева, прочитав стих Виктора Гюго «Фиалка и мотылек». Невозможно передать в одной статье все настроение, атмосферу.

А вот и Эдиль Жанпеисов с томным «Vé same tuchou».

А о чем могут еще петь студенты...

Шолпан МАКАЕВА,
преподаватель кафедры иностранной филологии и переводческого дела

VI ФОРУМ

Участие в VI Санкт-Петербургском международном культурном форуме, стало значимым событием для преподавателей кафедры Всемирной истории, историографии и источниковедения. На форуме обсуждались актуальные вопросы перспективы современного искусства и сохранения всемирного культурного наследия.

Организаторами форума были Правительство Российской Федерации и Правительство Санкт-Петербурга.

Форум развивался параллельно в двух потоках – профессиональном и общественном, деловая программа была представлена работой 14 секций. Кураторами секций были выдающиеся деятели искусств России. В рамках панельных дискуссий обсуждались

вопросы искусства, образования и сохранения культурного наследия. Программа включала почти полутора тысячи мероприятий. И это не только конференции и пленарные заседания, но и премьеры спектаклей, перформансы и концерты. Форум собрал представителей из 100 стран, при этом Казахстан был представлен как специальный гость. В рамках форума прошло около 300 развлекательных мероприятий: концертов, выставок, спектаклей, встреч и дискуссий. На профессиональных и общественных платформах прошли сотни встреч, были подписаны десятки важнейших двусторонних соглашений, присутствовало более 36 тысяч участников.

В рамках форума была проведена встреча с деканом библиотечно-информационного факультета Валентиной Брежневой о будущих направлениях научно-образовательного сотрудничества по специальности

«Библиотечное дело». Специалисты обсудили перспективы сотрудничества по развитию студенческого обмена по данной специальности и о возможностях проведения курсов повышения квалификации для преподавателей.

Таким образом, всего за три дня форума более чем на 50 площадках встречались, обменивались опытом и строили планы участники 14 секций, посвященных науке, сохранению памятников, театру, музыке, изобразительному искусству, кино, цирку. Форум стал площадкой международного сотрудничества для деятелей искусства и работников научно-образовательной сферы.

А.Т. СУЙНОВА,
Б.С. АСАНОВА,

старшие преподаватели кафедры Всемирной истории, историографии и источниковедения

ҚазҰУ-да KAZENERGY қауымдастығы және «Шелл Қазақстан» компаниясының ұйымдастыруымен «Кәсіпқойлармен сұхбаттасу» шеберлік сыныбы өтті

An open lesson

“Kazakhstan should be perceived all over the world as a highly educated country, whose population uses three languages. These are: Kazakh language is the state language, Russian is the language of interethnic communication and English is the language of successful integration into the global economy.”

Nursultan Nazarbayev

In this article I would like to share my opinion of an open lesson in Pedagogy with the MA students of International Relations faculty, the faculties of International Law and Physics and Technology on the theme “Influence of behaviorism on instruction theories”.

The course “Pedagogy” provides the students with the knowledge base on the laws of upbringing and education of man, it studies the patterns of successful transfer of social experience of the older generation to the younger one. The course “Pedagogy” is included in the curriculum of MA students. The course is designed to equip masters with the effective pedagogical methods, skill development and ability to apply them in their future teaching carrier. Integration of Kazakhstan into the world educational space has led to the need to modernize the system of secondary and higher education. The leadership of Kazakhstan suggested the development in the field of language education as the most promising model of multilingual education for the preparation of competitive specialists with high language competence. So, MA students have an opportunity to choose the language of instruction. Our group has chosen the English language, so we have a wonderful opportunity to study Pedagogy in English.

The open lesson was organized by a senior lecturer of the chair of pedagogy and educational management Makhambetova Zhamilya Targynovna. The lesson began with the presentations on the history of emergence of behaviorist theory, how behaviorism impacts learning processes, how teachers should effectively use the “techniques of behaviorism” made by Master students Karimova Shiringul, Kayirmagambetov Temirlan, Zhunisbek Aigazy, Ausadyk Akbope, Zarlyk Berik, Tleubekova Korlan and Bayseyitov Kasymhan presented reports. Their presentations raised the interest of their group mates who asked questions which then followed by discussions on the issues of behaviorist theory.

The lesson was held in an interactive method. The next stage of the lesson was devoted to team work. Students were divided into three groups and were given situational tasks, they were expected to give several options of positive and negative encouragement and positive and negative punishment. Students succeeded in solving problems that may occur during the teaching process by using “techniques of behaviorism”. Furthermore, students' answers were followed by explanations of their choice.

An interesting and, I would say, innovative part of the lesson was doing a test. The test was created by Tleubekova Korlan, MA student of IR for checking the level of all students' understanding of the study material. At the end of the lesson students had an opportunity to share their impressions and ideas about the open lesson by means of a short questionnaire.

This open lesson demonstrated that the students could develop a good knowledge base in Pedagogy course. One laudable fact, to be specially mentioned, is that all students are fluent in English. As a participant of this lesson I can say that I was very delighted by the lesson. The lesson was successful. Students were very active and were greatly inspired by the theme of the lesson.

Zh.T. MAKHAMBETOVA,

senior lecturer of the chair of pedagogy and educational management;

Gullaila JAUKASHAROVA,

1st course master student of the faculty of International Relations

100 BOOKS PROJECT

THE BRILLIANT POET, THE MARVELLOUS DRAMATIST, THE GREATEST OF THE GREAT

More than four centuries separate us from the time when the great William Shakespeare lived and worked. Many brilliant playwrights created after him amazing dramas, comedies, but it is impossible to call anybody equal to him in this area.

Hundreds of books are written about Shakespeare. In science, called Shakespeare study, there are hundreds of names of scientists. The researchers of his work were Pushkin, Turgenev, Dostoevsky, Abai Kananbaev, Magzhan Zhumabaev, Heine, Hugo, B. Shaw, etc. Belinsky called Shakespeare the king of dramatic poets, “crowned by a whole mankind.”

Why do people all over the world can't help appreciating Shakespeare? Because he was a man with a large and rebellious soul, because he tells stories about kings and queens, and makes us cry and laugh. Shakespeare philosophically discusses eternal topics: evil and good, truth and lies, about

the mores of society, and, of course, about love - eternal and boundless. That is why it is essential to talk about him to students and to inspire them to read his works.

Therefore, a teacher of English language, Dykhanova A.Sh., with the students of 113 and 105 groups of the Faculty of Law organized an event “Shakespeare's Ball” dedicated to the life and creations of the great poet. The event was held within the framework of the project “100 books” 17 November 2017. The students started getting ready a week before the ball. It was pleasant to see how they were excited and involved in the process of preparation. The day of the event they decorated the room with balloons, a poster, and Shakespeare's famous quotations. Abdrakov Yermek, Erkin Sholpan and Zakanova Aidana took responsibility for decoration. Presenters of the event, Zhanashov Zhanibek and Zakanova Aidana talked about the importance of the great poet's role in world literature, recalled his great statements and briefly told about Shakespeare's works. It is worthy to mention that although all of the students have Elementary level of English, it did not discourage them to perform in English. Adil Asel and Temirbekova Aizhan gave a talk about Shakespeare's biography. The audience could not only listen to speeches about Shakespeare's life but also see some episodes of his life. Thus, Kozhakova Nurai, Umbetov Bekzat, Kenzhibayev Nurzhan and Orazov Nurdaulet played two scenes in English

demonstrating various episodes from the life of the poet, and Kulekesh Zhanserik translated their speech into Kazakh. Then Kozhakova Nurai conducted a quiz based on the works by Shakespeare and his biography, which made the students have a lot of fun.

“Romeo and Juliet”, a wonderful love story, is about two sweethearts. Unfortunately, they died, but their love is eternal and they stay young forever. Perhaps, this is the reason why young people especially love this play. So, the culmination of the event was the scene from “Romeo and Juliet”: a scene at the ball and on the balcony. At the beginning of the play Kakenova Aliya and Sarsenova Laura read poems from this tragedy. Baymenov Orazaly, Kozhakova Nurai, Bageev Bagdat and Sarsenova Laura performed a dance playing the heads of the families of Montague and Capulet at the ball. Kadyrov Berdimurat acted a part of Romeo, Kosaeva Albina - Juliet, and Kydaibergen Abzal and Musraliev Beksultan played friends of Romeo - Mercutio and Benvolio.

“To be or not to be” - this expression has long become a catch phrase. Shakespeare's Hamlet is a great tragedy. This is the story of revenge, jealousy, ambitions, power and money worship, about hypocrisy and treachery. Hamlet painfully tries to find the answer to the question of the meaning of life, about the meaning of all human efforts. Is it worth to live in a world where there is lawlessness, oppression, where all moral laws are ignored? What is the choice of a person? Probably, there is no actor, who would not dream of playing the part of Hamlet. Satan Toktar has had this chance to act the part of this great character. He read Hamlet's famous speech.

Shakespeare was a genius. He wrote not only plays but numerous sonnets. Of course, we cannot help remembering some of them. Thus, Bageev Bagdat, Omyrbek Asylkhan and Zhamantai Salamat read Shakespeare's sonnets. At the end of the event, the teacher Dykhanova A.Sh., talked about Shakespeare and the importance of English in understanding his works. Although there are a lot of secrets around his name, his contribution to the world literature is tremendous. A lot of hypotheses deny the authorship of Shakespeare and prove that he was just a mask behind which the real author of genius creations was hiding. But does it really matter was the author's name Shakespeare or not Shakespeare? His works will remain truly immortal as long as the mankind exists.

A.Sh. DYKHANOVA,

Foreign language department teacher

Prepared by **A.A. MULDAGALIYEVA**

Жалғасы. Басы 1-бетте

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУДЫ ҰЛЫҚТАҒАН ҰСТАЗ

Жанарымыз да, назарымыз да сол кісіде болып, әрбір айтқан сөзі құс қанатындай сусылдап келіп санаға құйылып жататын-ды.

Шын мәнінде Зекең дәрісіндегі талғам мен таным сөз сиқыры арқылы айқұшақ табысып, өзіне үйіре тартып баурап алып, бірте-бірте жаттандылықтан санасы сартап болған талапты шәкіртті парасат кеңістігіне қарай алып ұшып кете баратын. Асылы, Зекең шешендігінің құны осы сөз сиқырына табынтып қояр шеберлікте жатыр деп білем. Сондықтан да Зекеңнің «білімір шешендігі» тілге тамсандырып, ойға өріс ашады, тілге еліттіріп, тұжырымға тұшынтады, тілге сүйінтіп, танымға табындырады. Жарқылы өткір сөз құдіреттің санаға түсірер сәулесі мол болмағына еш күмән жоқ. Зекең шешендігінің өзіне дейінгілерден асқан асу биіктігінің де, жанашыл сипатының да бір белгісі осында жатқаны шындық.

Ол кісінің шешендігі, сөзге ұтқырлығы тек дәрістерде ғана емес, сан түрлі мәжілістес ортада да көрініс табатын. Қанша ресми, бірлесімі отырыстарда, жиын-тойларда бірге болдық, айналасына нұр шашып, үлкенді-кішілі отырыстардың көркін ашып, мерекенің берекесін кіргізіп отырушы еді-ау. Табан астында тауып айтар қанатты сөздері алтынға балайтындай нәрлі де әрлі болып келетін. Айтқан сайын айта түссе, сөйлеген сайын сөйлей түссе деп күтіп отыратынбыз. Естен кетпестей жатталып қалған: «Қайғыға жаны ашып келетін көп, біреу жылап келеді, біреу сынап келеді. Ал адамның қуанышына қуанбау ол — қасіреттің зоры. Біреудің қуанышына қуанбаған адам — адамның қоры» деген даналық сөздерінде түсіне білгенге айтар ақылдың асыл мәйегі жатқан жоқ па?! Ауыздан шыққан сәтінде-ақ әр адамға ой салатын толғам бұл.

Мақтанып айтсам, мен — Зейнолла ұстазбен көп сұхбаттасқан шәкірттерінің бірімін.

Бірде қазақ руханиятының ғалым, жазушы, ұстаз сынды үш саласының тізгінін қатар ұстаған Зекең: «Аға, осы үшеудің біреуін ғана негіздеп алып кеткенде қалай болар еді. Қазір қайсысына басымдық бересіз?» деген «мәнсіздеу» сұрақ қойғаным бар. Сәл ойлап қалған Зекең маған Абай өлеңімен жауап берді: «Қарағым, Абайдың «Сегіз аяғында» бар ғой «Екі кеме құйрығын, Ұста, жетсе бұйрығын» деген. «Ғылымды іздеп, Дүниені көздеп» екі жаққа үңілуді, тіпті шамаң келсе үш жаққа үңілуді Абай бізге мақұт етіп кеткен жоқ па?! Мен де сол қағиданы ұстанған шығармын. Ал үшеудің ешқайсысын да алға шығармаймын. Өйткені ол үшеуі тым алшақ емес, бір-бірімен тығыз байланысты. Ақындық-жазушылық — ғылымның асыл арнасы, ғалымдығым ұстаздығымның жол ашары, ал ұстаздық — адамдық, азаматтық ар-ұжданымының айқын таңбасы. Ұлы Мұхқан да сондай еді. Бірақ ол кісінің бізден артықшылығы бойындағы туа бітті үш қасиет бірінен-бір асып түсетін-ді. Ол сол үшеудің де асқар шыңына көтерілді».

Иә, «ұлық болсаң, кішік бол» деген осы да! Өзгелерді мақтауға келгенде бейнелі сөздің небір көркемін тауып айтып, алдына жан салмайтын Зекеңде өзін мақтағанды ұната қоймайтын мінез бар еді. Ол тек өз ұстаздары, олардың асыл қасиеттері, тағылымы мен тәлімі туралы сөйлеуге ғана жаралған жан болатын. Олар туралы әр айтқан сөзі сол сәтінде қанатты сөз болып қалықтай жөнелетін. Ұстаздың кейінгілер аузынан тастамайтын, реті келсін-келмесін қолдануға құштар болып

тұратын «Мүсіреповті мақтаудың қажеті жоқ, Мүсіреповпен мақтану керек» деген бірауыз сөзінің құдіреті қандай десеніңізші. Ұлықты қастерлесен, осылай қастерле!

Студент кезімде ұстаздың жақсы көретін шәкірттерінің бірі болған мен 1983 жылы ҚазМУ-дың журналистика факультетіне оқытушы болып келген күннен бастап, Зейнолла ағаймен жиі араласа бастадым. Кем дегенде екі аптада бір рет барып сәлемдесіп тұратынмын. Ұстаз туралы жазған екі-үш естелік мақалаларымда, «Менің ұстаздарым» атты кітабымда ол кездесулердің тәрбиелік мәнінің бүге-шігесін қалдырмай жазғанмын. Қазіргі айтпағым, Зейнолла ағайдың талапты шәкірттерін іздеп жүріп тауып, сынынан өткендерді ғылым жолына салатын ұстаздық асыл қасиеті. Соның өзіме қатысты бір мысалын келтіре кетейін.

Мен сәлемдесе барып жүрген кездердің бірінде әңгімеміз ғылымға қарай ойысқан бір тұста Зекең менің ғылымым не боп жатқанын сұрады. Мен осыған дейін бірнеше тақырыптың басын шалғанымды, қазір Марат Барманқұловтың үгіттеуімен телеөнерден тақырып алғанымды айттым. «Қарағым, менің ұғымымда сен әдебиетке жақындаусың. Әдебиет туралы да, телеөнер туралы да бірді-екілі мақаланды көзім шалып қалғаны бар. Студент кезімде шығарған мақаланды да көріп едім. Әдебиеттен тақырып алғын келсе, ойда жүрген тақырыптарыңды ойлап келші. Ақылдасып көрейік», — деді Зекең ойлы жанарын тіктей қарап. Бір апта уақыт берді. Айтқан уақытында екі тақырыпқа 7 беттен 14 төрт беттік план-проспекті (ол кезде тәртіп солай болатын) жасап алып бардым. Біреуі Шыңғыс Айтматов шығармашылығы туралы болатын. Ол кісі менің қырғасы ағайындармен «айылдас» екенімді, екі тілде бірдей оқи беретінімді білетін, бірден Шыңғыс Айтматовқа тоқталып, «Шыңғыс Айтматов шығармашылығындағы қазақ тематикасы» деген тақырыпты бекіткізді. Сөйтіп, академик ағаның жетегімен ансап жүрген әдебиеттану әлеміне қарай бет бұрдым.

Бір жылдай ізденіспен жүріп, «не істеп, не қойып» жүргеніміз туралы ағаға есеп беріп тұрдық. Осындай есеп берудің бір сәтінде ұстаз: «Осы сенің айлығың қанша?», — деп сұрап қалды. Бұл кезде жоғары оқу орындарында өзгерістер болып оқытушылар бұрынғы 125 сомның орнына 170 сом алып жүрген кез еді. Зекең маған танданғандай көз тастап: «Өй, біздің аспиранттар 150 сом алатын болды ғой. Жұмысының барысы жақсы, сен неге аспирантураға түспейсің? Ар жағындағы 20 сомды гонорармен-ақ таппайсың ба?» — дегені. Құдай аузына салып тұрған соң, мен қалай үндемей қалайын: «Егер қабылдасаның, неге түспейін», — дедім. Сол жылы ұстаздың арқасында ҚазМУ-дың аспиранты атандық. Жұмысты алаңсыз бітіру үшін оқытушыдан «ашпиратқа» (ол кезде аспиранттар туралы осындай әзіл атау бар болатын) айналдық.

Аспирантураға түсуім түскенмен бәрі 100 пайызға өзгеріп кетті. Аспиранттардың тақырыбын бекіту сәтінде менің аспирантураға түскенімді көрген ардақты ұстазым Тұрсынбек Кәкішұлы: «Өмірханды білем, мұны алаш әдебиетіне салу керек», — деп отырып алғаны. Тұрсекеңдей әріптес досының бір ауыз сөзіне жығылып әрі дос көңілін қимай, Зекең бізге Тұрсекеңді жетекші етіп бекітті. Осылайша, бір қиырдан бір қиырға ұрындық.

Қандай бір жағдай болмасын ол кісі ғылымға деген адалдық жағына қарай жығылушы еді. Өзі орын сұрап, аспирантураға түсірген адамды басқа біреуге кім береді?! Тұрсекең мені Зекең «Алаш» деген сөзді аузына алғаны, өзінің алашқа деген адалдығы үшін ғана қиды десе болады. Әйтпесе, бір жыл бойы жұмыс істеп, біраз шаруаның басын қайырып тастаған жетекші мен шәкірттің басқа бағытқа бұрыла қояу қиынның-қиыны. Ал жаңағы жағдай — Зекеңнің ғылым деген ұлы құдіретке тақ тұратынының жарқын көрінісі. Шынында да, сол тұста Айтматовтан Алаш тақырыбы өзекті еді. М. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының жас ғалымдары сол бағыттағы тақырыптарды зерттеудің алғы шарттарын

қалыптастырып та қалған болатын. Қазақ әдебиеті кафедрасы одан қалай тыс қалуы керек? Зейнолла Қабдоловтың тың шешім қабылдауына түрткі болған ғылым мен кафедраның мүддесі.

...Бұл естелік Зекеңнің ұстаздығының жаңа бір қырын танытпай ма?! Ұстаз ретінде ол кісі жақсы шәкірт іздеуден әсте жалықпайтын. Ертеде бітіріп кеткен, жазып көзге түскен жігіттерді өзі іздеп тауып, шақырып алып келетін. Олардың жеріне, еліне қарамайтын еді. Жылт еткен ұшқынын таныса, бірдеңе шығатынына сенсе, шәкірт үшін «жүрек майын шам қылуға» даяр болатын. Жерлесін іздемей, жерге қаратпайтындыра іек артатын-ды. Ілгеріректегі Жанғара Дәдебаев, кейініректегі Әуез Бейсебаев, Аслан Жақсылықов т.б. жерлес емес жігіттерді ол кісі осылай тапқан болатын. Әрине, ол кісіге жерлестері жоламаушы еді десек, Құдай алдында құнаһар боларымыз шындық. Олардың бірін-сараны болмаса, өзіне кіл таланттылары мен дарындыларды үйірсек етуші еді. Бүгінгі Ермек Аманшаев, Бауыржан Омаров, Мақсат Тәжмұрат, Амантай Шәріп сынды жігіттер осының айғағындай.

Зейнолла Қабдолов — жай ғана ұстаз емес, академик-ұстаз! Ол — қазақ әдебиеттану ғылымындағы әдебиет теориясының негізін қалаған ғұлама ғалым. Зекеңнің әдебиет теориясы жайлы еңбегінің данқы қазаққа «Сөз өнері» деген атпен жайылғаны белгілі. Бұл кітаптың алғашқы нұсқасы іспетті «Әдебиет теориясының негіздері» атты жоғары мектепке арналған оқу құралы біз мектеп бітірер 1970 жылы қолымызға түскен-ді. Әдебиет пен әдебиеттануды бүге-шігесіне дейін түсіндіретін еңбек іздегенге сұраған дегендей, өзіне бірден баурап алды. Бірте-бірте басқа кітап бір төбе, бұл кітап бір төбе екенін іштей сезіне бастадық. Бұрындары әдебиет теориясына қатысты Қажым Жұмалиевтің мектепке арналған кітабын қарағанымыз бар еді, мынаның жөні бөлек екен. Теориялық еңбек болғанымен, бейне бір өзімен сырласып отырғандай тарта жөнелетін қасиеті бар. Әр нәрсені көрікті де көркем тілмен майдалап отырып жеткізетін, әрбір сөзі мағыналы да манызды болғанына қарамай, көкейге қона кететін жеңілдігімен қызықтыратын кітап болып шықты. Әрине, бәрін бірден түсіне қалдық десек, өтірік болары хақ. Кейін университетке түскен соң да көп нәрсенің ішкі мәніне бойлай алмай, ұстаздың ұғындыруымен әуірілдеп жүріп ұққанымызды қалай жасырайық. Бірақ ғылыми еңбектің көркем әдебиеттей өзіне ерекше қызықтырғаны шындық. ҚазМУ атты қасиетті қарашаңырақтың ғалым-ұстаздың кітабы арқылы өзіне бұрынғыдан да тарта түскені жасыра алмас шындық болатын.

«Сөз өнері» монографиясының бұрынғы кітаптан басты өзіндік ерекшелігін 1976 жылғы алғашқы басылымында өзі тасқа басқан маржандай етіп жазып кеткен: «Кітаптың атын да затына лайық «Сөз өнері» деп үйреншікті үлгіден гөрі біраз өзгертіп алуды жөн көрдік. Дәл осылай атау осы кітаптың мазмұнына сай келеді. Өйткені бұл кітапта әдеттегідей теориялық қағидалар қалыптастырудан гөрі сөз өнерінің әрі қиын, әрі қызық құпиялары хақында жалпы жұртпен кенесу, еркін сырласу жағы басым».

Бұл үзіндіні мен 1976 жылғы «Сөз өнерінен» алып отырған жоқпын, жадымда жатталып қалғаны бойынша жазып отырмын. Ұмытпасам, онда нақ осылай жазылған болуы керек. Өйткені

біз — сол «Сөз өнерін» жаттап өскен ұрпақпыз.

Ұстаздық, ғалымдық, жазушылық үш құдіреттің таразы басын тенгеріп ұстаған академик-жазушы (Зекең осы тіркес қатты ұнаушы еді) Зейнолла Қабдоловтың «Сөз өнері» — «асыл сөздің» қағидағарын «ар ісінің» ғылымына айналдыра білген ұстаз-ғұламаның ғалымдық көрсеткіші іспетті бас кітабы.

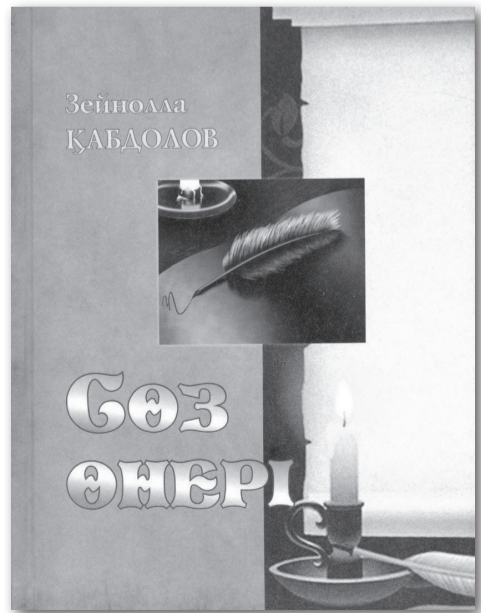
Қазақ әдебиеттану ғылымының көшбасшысы Ахмет Байтұрсынұлы болса, оның әдебиет теориясы саласын шырқау биікке көтерген ғалым академик Зейнолла Қабдолов екендігін ешкім жоққа шығара алмасы анық. Өз сөзімен айтсақ, Зекең әдебиет теориясын: «...жазушылық шеберлік мәселесімен, ...қаламгерлік өнердің қиын иірімдерімен ұштастыра, көркем творчествоның психологиясымен байланыстыра жүйелеу...» арқылы дамытты да байытты.

...Ахан бастаған дәстүрді жанаша дамыта білген, сөйтіп қазақ әдебиеттану ғылымындағы әдебиет теориясы ілімінің замана талабына сай жаңа арнасын ашқан академик Зейнолла Қабдолов еңбектері тұңғығына сүңгіп, тұңғығынан қанып ішіп, тұнбасынан нәр ала алсақ, оның ұлттық ой-танымнан тірек тапқан әдіснамалық арналары қазақ әдебиеттануының ғылыми негізіне айналары сөзсіз.

2009 жылдан бастап Зекең мен Тұрсекең басқарған қазақ әдебиеті және қазақ әдебиетінің тарихы мен сыны кафедраларын біріктіріп, қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы атауымен қайта құрып, ұлағатты ұстаз ісін жалғастырғаныма өзімді бақытты сезінемін. Кафедра менгерушісі ретіндегі жемісті еңбектің нәтижесінде университет ректоры сенім көрсетіп, ғылыми-педагогикалық еңбек жолым басталған журналистика факультетіне декандық қызметке тағайындады. Әл-қадырымызша ұстаз үлгісін ұстануға тырысып келеміз. Сондықтан да, ғылымдағы алғашқы ізденісіме ақ жол тілеп, жеңіске жеткізген, жетелеп әкеп, аспирантураға түсіріп, ғылымның даңғылына алып шыққан дана ұстаздың үмітін ақтадым деп білемін.

Меніңше Зейнолла Қабдоловтай асыл ұстаздың білігі мен ілімі, тағылымы мен тәлімі әр шәкірттің жүрегінде мәңгілік сақталады. Ұлт бар да, ұрпақ бар да ұлы ұстаз ұлағаты ғасырдан-ғасырға жаңғырып жетіп отырады хақ.

Өмірхан ӘБДИМАНҰЫ,
филология және әлем тілдері
факультетінің деканы,
филология ғылымдарының докторы,
профессор

Шығыстану факультетінде «Дивали» үнді фестиваліне арналған концерттік бағдарлама болып өтті

Классикалық өнермен ҚАУЫШТЫРҒАН АКЦИЯ

Абай атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық опера және балет театры ұжымы мен Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың журналистика факультетінің доценттері – Әсел Мусинова мен Орынтай Ошановалардың бастамасымен биылғы оқу жылында «Театр және қалам» акциясы қолға алынған болатын. Бұл бастаманың тиімділігі болашақ кәсіби маман болатын журналист мамандығында білім алушы студенттер үшін жоғары екенін баса айтқымыз келеді. Бұл бастама негізінде студенттер классикалық үлгідегі қойылымдарды тегін тамашалауға қол жеткізді. Студенттер болса спектакльдерді көріп қана қоймай, бұл бағытта әр түрлі жанрда мақалалар жазып, отандық БАҚ-тарда өздерінің алған әсерлерімен бөлісулері қажет. Ал жас қаламгерлер үшін өнер бағытында, әсіресе опера мен балет атты өнердің таңсық саласына қалам тарту оңай шаруа емес. Бұл орайда студенттерге театрдың кәсіби мамандары ақыл-кеңестерін ұсынуда.

Фото: Д. Балабекұлы

Әр түрлі редакцияларында бас кейіпкердің есімі әр түрлі аталады. Гофманның түпнұсқа шығармасында қыздың есімі – Мари, ал оның сүйікті қуыршағының аты – Клара болса, ал жоғарыда айтылған алғашқы қойылымда бас кейіпкер Клара деп аталды. Ресейде Бірінші дүниежүзілік соғыс кезінде елдегі отаншылдық көңіл-күйдің күшеюіне байланысты балеттің сюжеті орыстандырылып, бас кейіпкердің есімі Маша деп өзгертілді. Ал Фрицтің есімі жағымсыз кейіпкер болғандықтан өзгерген жоқ. 1934 жылы Мариинский театрында, ол кезде Мемлекеттік академиялық опера және балет театры деп атала бастаған болатын, балетмейстер, РСФСР еңбек сіңірген әртісі Василий Вайноненнің «Щелкунчик» атты жана қойылымы көрсетілді. Ал 1966 жылы Үлкен театрда бұл балеттің Юрий Григоровичтің хореографиясындағы спектакль қойылды.

Ал еліміздің Абай атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық опера және балет театрының сахнасында «Щелкунчик» балеті Василий Вайноненнің хореографиясында көрермен назарына ұсынылып келеді. Бұл қойылымды алғаш рет Мариинский

театрының балетмейстерлері Н.Янанис пен Г.Миллер көрермен назарына ұсынған болатын. Ал Абай атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық опера және балет театрының бас балетмейстері, Қазақстанның халық әртісі Гүлжан Туткибаева осы нұсқадағы 2 биді, яғни «Шығыс биі» мен «Бақташылар биі» жанартып, елімізде сахналады. Бұл спектакль 1980 жылдардан бері жана жыл мерекесіне қарай үнемі сахналанып келеді. Өткен жылдан бастап уақыт талабына сай қойылымның сценографиясы өзгертілді.

«Щелкунчиктің» сценографиясын жанартуға Ресейдің халық суретшісі, Қазақстанның мемлекеттік сыйлығының лауреаты Вячеслав Окуневарнайы шақырылған. Бұл туралы Вячеслав Александрович: «Бұл – ертегі мен сиқыр әлемі. Біз кино көргендей әсер қалдыратын, декорациялардың алмасуын көрермен сезінбейтіндей, олар бір-бірімен керемет бір үндестікпен алмасып жататындай спектакль қоюды көздеген едік. Бұл Алматы театрына арнайы үлкен шынайылықпен жасалған түпнұсқа қойылым», – деген болатын. Қойылым барысындағы музыка мен бишілер

кимылдарының керемет үндестігі бізді таң қалдырды. Бұл – дирижер Мұхтар Қалдаяқов пен балет бишілерінің өнерге деген ғажап махаббаты мен жанкешті еңбекқорлықтың нәтижесінде қол жеткізген шеберліктерінің шыңы деуге болады.

Клараның (Фея Драже) рөліндегі Айман Егисбаева мен Щелкунчик (Принц) образындағы Әсет Мұрзақұловтың нәзіктік пен шынайылыққа толы кимыл-қозғалыстары көрерменнің көңілін тербемей қоймайды.

Ал Дроссельмейер, яғни Ұлан Баденов өзінің әр кимыл-қозғалыс мәнерімен, бет-жүзіндегі жылы шырайылықпен сізді сиқырлы да тылсым әлемге шақырады.

Жақсылық пен әдемілікке жетелейтін ертегі әлемінде де жауыздық пен қорқыныштың болатынын Франц (Қасқырбай Есқали) пен Тышқандар королінің (Әмір Жексенбектің) іс-әрекеттерінен қателеспей танып, жаныңыз құлазып қалады. Мұндай әсерді көрермендерге сахнаның қыр-сырын менгерген өнер майталмандары ғана сыйлайтыны шүбәсіз.

Ал ЕлдарАбиловпен НаргизМирсеидованың орындауындағы «Шоколад» – «Испан биі», Әмір Жексенбек пен Малика Елшібаеваның «Кофе» – «Шығыс биі», Архат Әшірбек пен Мадина Кенжебековалар бірлесіп орындаған «Шай» – «Қытай биі», Арнұр Түсіпбек пен Әсел Қанғожинаның орындауларындағы «Трепак» орыс биі, Мұхтар Жұманиязов пен Зарина Айшуваковалардың «Бақташылар» биі көрермендердің көңілін қанаттандырып қана қоймай, би мазмұнын ашуғағы шебер кимыл-қозғалыстар бишілердің өз көрермендерінің көңіл пернелерін дәл сезінетін шеберліктерін танытты.

Бұл кештен классикалық өнер саласында жанкешті еңбек етіп, көрерменді ертегінің сиқырлы әлеміне жетелей білген өнер иелерінің шеберліктеріне тәнті болып қайттық.

Асылзат ҚАБЫЛБЕК,
журналистика факультетінің
3-курс студенті

«ҚИЛЫ ЗАМАН» РОМАНЫ ЖӘНЕ АЛАШ ҰСТАНЫМЫ

Әлеміне терең бойлау барысында қаламгер адам жаратылысының, түйсігінің небір қалтарысын қазып көрсете отырып, қилы заманның көркем шежіресін кейіпкерлерінің нанымды іс-әрекеті нәтижесінде көрінетін ішкі ой арпалысымен, жан толқынысымен қабат ереді. Автор өзі өмір сүрген дәуірдің шындығын шынайы бейнелеп, әділетсіз саясаттың құрбаны болған халқының отаршылдыққа қарсы күресін көркемдікпен бейнелейді. Ұлттың бостандығы, азаттығы үшін арпалысқан ерлердің ел енесін түсірмеу үшін қолдан келгенінше аянып қалмағаны суреттеледі. Ресей отаршыларының астарлы саясаты, қиянатқа толы әрекеті әшкереленеді.

Мұхтар Әуезовтің жазушылық қабілетін, азаматтық ұстанымын анық аңғартатын «Қилы заман» туындысының қилы тағдыры мен тарихы филология және әлем тілдері факультетінде «ҚазҰУ студенті оқуы тиіс 100 кітап» жобасы аясында қазақ филологиясы мамандығының 3-курс студенттерінің ұйытқы болуымен талқыланып, романның көркемдік аясы, жазушы еңбегі, ондағы тұлға әлеуеті, кейіпкер болмысы жан-жақты сөз болды. Ер-азаматтардың тағдырын тас-талқан қылған патша жарлығының халықтың қабырғасын қайыстырып, елдік мүдде, ұлт мұраты жолында серпілуіне себеп болғаны, азаттыққа ұмтылуына ұласқаны ұтымды,

шынайы суреттелгені де назардан тыс қалмады. Тұтас кезеңнің зары мен мұңын қозғаған, ансары мен мақсатын айқындаған «Қилы заманның» көркемдік өрісі, азатшыл идеясы, қаламгер ұстанымы мен көркемдік шешімі студенттер тарапынан қызу талқыға түсті. Кеңестік кезеңнің идеологиялық ұстанымына сай келмейді деген желеумен оқуға тыйым салынып, қилы тағдырды бастан кешкен туындының рухани кеңістігімізді толтыруға сұбелі үлес болып қосылатыны күмәнсіз екеніне көз жеткізе түсті.

Қаламгердің «Қилы заман» романы арқылы шығармашылық мүмкіндігін жана бір қырынан танытып, қаламгерлік қуатының, суреткерлік шеберлігінің әлеуеті молдығын анық байқататынын айқын аңғарған зерделі жастар Әуезовтің көркемдік әлемінің тұңғық сырына қанықты. Уақыт тынысын, дәуір келбетін заманының соққан желіне қарай жығылмай, шынайы бейнелеп, қоғамның қайшылықты тұстарын мейлінше ұтымды, мейлінше табиғи зерделеп, шоқтығы биік туынды бере алған қаламгердің алаш зиялыларының аманатына адалдық танытқанын сезіне түсті.

Шоқан ШОРТАНБАЕВ,
қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы
кафедрасының аға оқытушысы;
Фарица ЕСКЕНДІРОВА,
3-курс студенті

Үстіміздегі жылы Алашорда үкіметінің құрылғанына 100 жыл толып, Алаш қозғалысының, ұлт-азаттық көтерілістің ұлт өмірінде алатын орны жайлы жиі айтылып жатқаны белгілі. Университетімізде де ұлттық, рухани құндылықтарымызды ұлықтайтын іс-шаралардың көптеп өтуі рухани серпілуімізге үлес болып қосылатыны анық. Ұлт тарихының, руханиятының ақтаңдақ беттерін анықтап, айқындап алудың кезегі келгенін уақыттың өзі алға тартып отыр. Қазақ қаламгерлері де ұлт өмірінің қиын-қыстау кезеңінің суреттейтін сүбелі туындыларына өткен ғасырдың алғашқы ширегіндегі дәуір дидарының көркем шындығын арқау еткен. Солардың бірі – алаш ұранды әдебиеттің көрнекті өкілі Мұхтар Әуезовтің «Қилы заман» туындысы.

Заман кейпін, дәуір бастан кешкен дүрбеленді естіп-біліп өскен Әуезовтің Карқара өңіріндегі оқиғалар арқылы тұтас кезеңнің, заман шындығының бейнесін дәл әрі шынайы көрсете білуі, сұрқия заманның бет-пердесін сыпырып, шын кейпін сомдауы, өмір шындығын өнер тілімен келісті суреттеуі, осының бәрі, айналып келгенде, жазушының суреткерлік шеберлігінің, алаштық идеяға суарылған дүниетанымының нәтижесі екендігі анық. Кейіпкерлерінің ішкі

В КазНУ прошел круглый стол на тему

«Цели устойчивого развития в Казахстане за кадрами телевидения»

«Теңіздің дәмі тамшыдан»

Университетімізге жыл сайын соңғы толқын, соны буын келіп, өздерінің жаңа талаптарымен қуанып жатады. Жуырда филология және әлем тілдері мен журналистика факультеттерінің I-курс студенттері арасында өткен «Жас қанат» жыр мұшайрасында мөлдір бұлақ суындай балғын тыныстың дәмін танытқан өлеңдерін оқыған жас ақындарымыз үлкен үміт күттіргендей әсер қалдырды.

Қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасының жанынан құрылған «Әдеби жүздесулер» клубы мен М. Сералин атындағы жастар шығармашылық бірлестігі ұйымдастырған сайысқа жиырмадан астам талапкерлердің қатысуы поэзияға деген құштарлықтың артып келе жатқандығын байқатты. Қаламы төселе бастаған жас ақындар көрермендердің көзайымына айналды. Қазылар алқасының төрағасы, «Дарын» сыйлығының лауреаты, ақын Бекжан Әшірбаев жүлдегерлерді дипломдармен марапаттап, кітаптар тарту етті.

Өлеңдері жаңа ізденіс, тың ұқсатуларымен дараланған филология және әлем тілдері факультетінің студенті Оралхан Зағыпар бас жүлдені жеңіп алса, I орынды журналистика факультетінің студенті Дана Русланқызы иеленді. II орын Дина Бөкебай мен Ардақ Мұсахановқа, III орын Бақытжан Қахар, Сабина Лесова және Гүлжайна Ташмамбетке бұйырды.

«Теңіздің дәмі тамшыдан» да байқалатыны бар. Жас бұлақтың тасты жарып шығып, поэзия арнасына бет алған тамшы үнідей жырларын назарларыңызға ұсынды жөн көрдік.

Фото: Д. Балабекұлы

Оралхан ЗАҒЫПАР,
филология және әлем тілдері факультетінің
I-курс студенті

ТІЛҒҰМЫР

Ғасырлардың қойнында уақыт ұйып,
Балбалдарым сөйлейді көне тілде.
Тамырыма түркілер бақыт құйып,
Солар азат леппенен өбетін де.
Сөгетін де...

Жел сыбырлап, тарихтан сыр жеткізіп,
Құлағыма келеді бабам үні.
Жаңғырықтар ұлтымды өрлеткізіп,
Өрт жағады өзекке жалаң тілі.
Алаң күні...

Қызыл тілден сорғалап халық мұны,
Күйініші һәм әркез қуанышы.
Азаттықтың көк тілген алып шыны,
Бұлдыр тартса болған-ау жұбанышы.
Ұрандысы...

Дауыл жылдар ұйытқыған жас парлатып,
Марғасқалар алысып ар жастана.
Тасыр тағдыр... сұм билік тастап атып,
Тілімізге жүргені бар қастана.
Сырлас дала.

Сырлы сөзі саулаған саналыға,
Мәртебесін мәңгілік мәуелете.
Қасиеті қонғанда даналыға,
Алаш атын шығарар әуелете.
Тәубелете...

Жанарымда жанған от, намыс қайнап,
Алладан жан қазақ боп салынғасын.
Басқасынан өз тілім қалыспай нақ,
Ақиқаттан бастысы жаңылмасын.
Жалындысын!

КҮЗГІ СЫР

Көкірек толған шер, мұң, наладан
Арылам қашан белгісіз.
Жатырқап тұрған бұл сұм қаладан
Көрсем ше кендік сенгісіз.

Үмітке артып шексіз арманды,
Арбалғам қиял толы ізден.
Түнерген жаным кексіз зарлы әнді,
Іздейді әлі бұл күзден.
Даланы аңсап көңіл ауады,
Сай-сала, жайлау, көк аспан.
Мендегі биік көгін табады,
Шындық пен жалған таласқан.

Сезімге еріп сергелдең болдым,
Құздарға қашап көңіл аядады.
Өлеңмен өлмес өр кеудем толды,
Тас көше естіп сырымды.

Шабытым жатыр атыраптарда,
Үзіліп түсіп бұтақтан.
Ақын боп ұқтым жапырақтарда,
Күздегі нәзік жыр жатқан.

Сөйтсем мен шіркін жансақ ойлағам
Болмайды демеу дала да.
Жапырақ жерді самсап жайлаған
Әдемі күз тек қалада.

***

Дана РУСЛАНҚЫЗЫ,
журналистика факультетінің I-курс студенті

ЖОҒАЛТЫП АЛУДАН ҚОРЫҚТЫМ

Неліктен соншалық ұялдым?
Жүрекке тығылып ұян мұң.
Жып-жылы көзінді ұнатып,
Отырдым соңында қиялдың.

Неліктен соншалық қымсындым?
Жүрек қалап, ізгілікке ұмсындым.
Сенін сырлы сөздерінді ұнатып,
Жаным жылап, күрсіндім.

Неліктен соншалық ғашықпын?
Толқыған жүрекке тасып мұң.
Бойымды тондыра қоятын,
Сендегі ып-ыстық құшаққа,
Неліктен тағы да асықтым.

Неліктен соншалық торықтым,
Мен тағы сезімге жолықтым.
Қап-қатқыл үнінді ұнатып,

Жоғалтып алудан, ал сосын
Естімей калудан қорықтым,
Қорықтым.

ТЕРЕЗЕМДІ ҚАҒЫП ТҮР

Жалығамыз...
Жүректің әмірімен сарыламыз.
Қара күздің еріксіз бұйрығын ап,
Тұншықтырар мұң моншақ тағынамыз.

Сағынамыз...
Күз нәсері күрсіндірсе бағынамыз.
Аспанның көз жасына ерік беріп,
Сарғайған жапырақтан табыламыз.

Жабығамыз...
Жерден іздеп көктегіні ағыламыз.
Жанымдағы шер-мұңым жазылмай-ақ,
Тереземді қағып тұр тағы да күз.

***

Дина БӨКЕБАЙ,
филология және әлем тілдері факультетінің
I-курс студенті

АҚ САМОЛЕТ

Шіркін, шаттық бала кез ғой кешегі,
Бала кезден бақыт лебі еседі.
Балалық шақ — бақытты шақ — балғын шақ,
Болмаушы еді-ау, аңғалдықтың еш емі.

Балалықтың көрінісі — аңғалдық,
Алдандық ә, біздер талай алдандық?!
Анам әркез алдайтұғын мені де,
Аспанның ақ самолетін арман ғып.

«Аспандағы аппақ — арман самолет,
Алматыға, мені алысқа ала кет!»
— деп айқайлап, адамдарға айтушы ем,
«Анау менің самолетім, қара», — деп.

Ақ бұлттардың арасынан өткендей,
Тұла бойға қанат бітіп кеткендей...
Ақ самолет болмасам да, өзімді
Сезінуші ем қанат қаққан кептердей!

Ақ самолет ақ арманға ұласып,
Ұшып кетем дала кезіп, қыр асып.
Шық та қонсын, қырау басын, тұман да,
Тұсау болмас арманым, сірә, шық!

Аппақ бұлттар — арман тұнған су беті,
Естен кетпес ескі күннің құрметі.
Аспандағы сашапкетке айқайлау —
Балалықтың ең әдемі суреті!

Самолетті түсімде де көруші ем,
Жырларымды, сырларымды төгуші ем.
Тек биікке, өрге қанат қағатын,
Ақ самолет арманым — сен, көгім — сен.

Балалық-ай, шіркін, қайта берілсе!
Көз алдымда өткен күндер өрілсе!
Ертенімді, ертегімді ойға алам,
Аспанымнан ақ самолет көрінсе...

ЕЛІКТЕУ

Құсқа еліктеймін
Сағынғанда жаныңа тез жетейін деп,
Қанатымды талдырмай өтейін деп.
Қысқа еліктеймін
Іңкәрліктің есімін ақ қылсам деп,
Қапаланғанда қар лақтырсам деп.
Түнге еліктеймін

Фото: Д. Балабекұлы

Сұқ көздердің бәрі де ұйықтауы үшін,
Бірге жетсек деп өмірдің биік тауы үшін.
Күнге еліктеймін

Жүрек деген үйлердің жылытып ішін,
Әлемнің салқындықтарын құрту үшін!
Жырға еліктеймін
Айналмай-ақ көшеде мүсінге ерек,
Шерімді үнсіз ғана түсінсе деп.
Құмға еліктеймін
Жел ұшырып жіберсін қарсыдан кеп,
Мұңның бәрін аяқпен жаншысам деп.
Даусымды созып алагеуімде тандарға
Еліктей берем еріксіз сүйген жандарға!

***

Ардақ МҰСАХАНОВ,
филология және әлем тілдері факультетінің
I-курс студенті

Ол маған келеді
Құшақтап сүйеді жанымды,
Жайнатып жабырқау таңымды.
Сездіріп өмірде барымды,
Жібермей қолымды,
Дейді ол:
«Мен сені сағындым».

Ол маған келеді.
Күлімдеп анау бір бұрыштан,
Кездейсоқ кездесер жұмыстан.
Күндерді жалғайды өкпешіл,
Түндерді қымтайды суысқан.

Ол маған оралар,
күрсініп ренжіткен жандардан,
Арманнан,
Сәттерден таң қалған.
Көп күтіп торыққан кештерден,
Шұбалған, шаршаған жолдардан.

Ол маған келеді.
Уайымдап ұйқымды айкөзбе,
Елірмей өсекшіл жай сөзге.
Бақытты болуды үйретер,
Бақытсыз болсам да қай кезде.

Ол маған келеді.
Жастықтың асау бір жырынан,
Қарттықтың қадірлі нұрынан.
Сіз бенен біз кешкен сезімнен
Күз бенен көктемнің сырынан.

Ол маған келеді.
Ұмытып қалғанда есімін,
Бактардан сұрайды кешірім.
Жаппақ боп жылдардың жолдарын,
Ашпақ боп жүректің есігін.

Ол маған келеді.
Көгімнен күз болып нәсерлеп,
Маусымдық құстармен кешеулеп.
Арманы талықсып сүйді ғой,
Сүйді ғой,
Түсінер, кешер деп.

Ол маған келеді.
Жайқалып жатқанда қыр гүлі,
Ән салып жатқанда бұлбұлы.
Ол маған келеді күлімдеп,
Ол маған келеді бір күні.

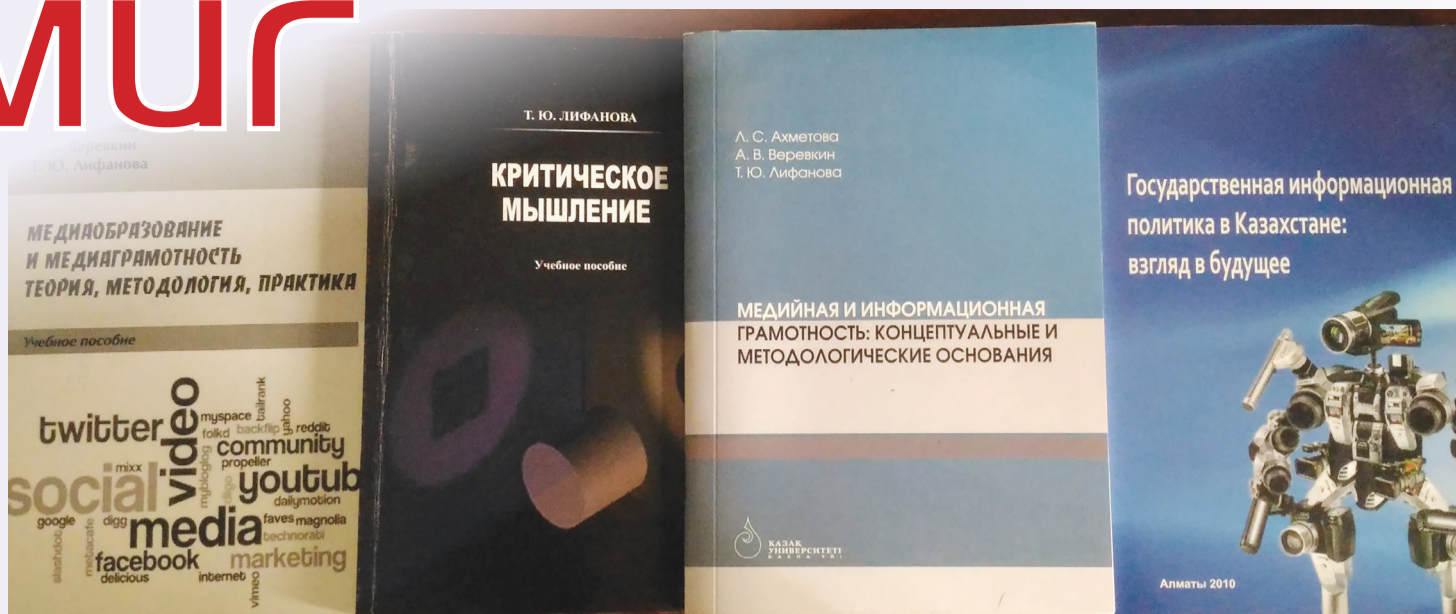
Дайындаған: Сәлима ҚАЛҚАБАЕВА,
ф.ғ.к., профессор м.а.,
«Әдеби жүздесулер» клубының жетекшісі

(Жалғасы келесі санда)

В настоящее время стала уже традиционной инициатива ЮНЕСКО по проведению Ежегодной Глобальной недели медийной и информационной грамотности (МИГ) - Global Media and Information Literacy Week 2017. В этом году тема проекта - «Медийная и информационная грамотность в критические времена: переосмыслить способы обучения и информационную среду». Проблемы медиаобразования становятся все более актуальны в Казахстане и КазНУ им. аль-Фараби активно реализует инновационные проекты в этой области.

MIIG

Медиаграмотность является частью основных прав каждого гражданина любой страны мира на свободу самовыражения и права на информацию, и инструментом поддержки демократии. Опыт отечественного и зарубежного медиаобразования демонстрирует огромные возможности медиапедагогики (развитие творческих способностей, самостоятельного мышления, воображения), которые в полной мере могут быть раскрыты в различных и многообразных формах.

В мае 2014 года в штаб-квартире ЮНЕСКО в Париже проходил первый Европейский форум по вопросам медийной и информационной грамотности (МИГ). Участники Форума приняли Парижскую декларацию о медийной и информационной грамотности в эпоху цифровых технологий (2014 г.). Декларация вновь подтверждает важность медийной и информационной грамотности и призывает сделать новый упор на её распространение в условиях современной цифровой среды.

Можно также отметить, что программы в области формирования медиа-грамотности

рекомендуются к внедрению в национальные учебные планы всех государств, в систему дополнительного, неформального образования и обучения в течение всей жизни человека.

Авторским коллективом КазНУ им. аль-Фараби под руководством профессора Л.С. Ахметовой с 2012 года осуществляется работа в рамках научно-исследовательских проектов по формированию медийной и информационной грамотности, исследованию потенциала СМИ и приоритетов журналистского образования.

В эти годы нашим творческим коллективом был написан ряд книг, учебных пособий и сборников научных трудов по медиаграмотности и медиаобразованию, в том числе: коллективные монографии «Государственная информационная политика в Казахстане: взгляд в будущее», руководитель проекта Л.С. Ахметова, 2010 г.; «Медиаобразование Казахстана», 2013 г.; Л.С. Ахметова, А.В. Веревкин, Т.Ю. Лифанова «Медиаобразование и медиаграмотность: теория, методология, практика», 2015 г.; Т.Ю. Лифанова «Критическое мышление»,

2015 г.; Л.С. Ахметова, Д.П. Шорохов, А. Ниязгул «Медийная и информационная грамотность», 2015 г. (электронное издание - URL: <http://www.unesco.kz/ci/2015/mil-ru.pdf>) на русском и казахском языках; Л.С. Ахметова, А.А. Кудабай «Казахстанское медиапространство: исторический очерк», Л.С. Ахметова, А.В. Веревкин, Т.Ю. Лифанова «Медийная и информационная грамотность: концептуальные и методологические основания», Д. П. Шорохов «Формирование гражданской позиции, специфика подачи информации и особенности этических аспектов в системе медийной и информационной грамотности», изданы сборники научных трудов № 7-13 «PR и СМИ в Казахстане» и др.

Проблемы и исследования, разработанные в рамках проектов, уже нашли отражение в содержании учебных курсов новых образовательных программ различных специальностей КазНУ им. аль-Фараби. Например, в контексте таких дисциплин, как «Журналистика и менеджмент», «Принципы делового общения», «Политическая реклама и

PR» и др. В структуру программ по подготовке бакалавров-философов с 2010 г. включена принципиально новая для казахстанской системы образования дисциплина — «Критическое мышление».

Будущие казахстанские специалисты, выпускники вузов должны быть всесторонне образованными, культурными, развитыми. Это достигается изучением профессиональных дисциплин специальности, чтением научно-познавательной, художественной литературы, развитием творческих способностей, погружением в информационные потоки, просируемыми бурным развитие медийных технологий... Медийная и информационная грамотность стоит, по существу, в центре всего этого потока образовательных и воспитательных задач, особенно в эпоху развития глобальной информационной цивилизации.

Т.Ю. ЛИФАНОВА,
доцент, к.филос.н.

ТӘУЕЛСІЗДІК – ТАҰСЫЛМАС БАЙЛЫҒЫМЫЗ!

Тәуелсіз мемлекетіміздің бүгінгі таңдағы көркейген келбетіне қараймыз да, артымызға мойын бұрып, тарихымызға үйілеміз. Тәуелсіздік жолында халқымыз не көрмеді десеңізші?! Еліміздің басынан азап та, аштық та, сұм соғыс та өтті. Біз ол кезеңдерді ешқашан ұмытпаймыз. Себебі, бұл – біздің ұрпақтарға тәлім берер тарихымыз. «Өткенімізді ұмытсақ, болашақ бізді көшірмейді» деген ұлы даналық сөз бар емес пе?! Осы даналықтың әрдайым жадымызда сақталғанын қалаймыз. Сондықтан да сонау ел басына түскен нәубет жылдары аталарымыздың көрген қиыншылығын, зулым тағдырын балаларымызға жеткізу біздің әкелік борышымыз екенін ешқашан ұмытпағанымыз абзал! Тарихымызды ашырап кеткендердің елге оралған сәттегі туған жерді, ата-бабаларының кіндік қаны тамған топырақты құшырлана сүйген сәттегі бейнелерін көргенде қалайша толқымассың?! Бәрінен бұрын адамның жан дүниесі, рухы мен ар-ұжданы азаттықты тілейтіні хақ! Ақыры бұғау біткенге сыймай, азаттықты аңсаған халқымыз тәуелсіз ел дербестігіне қол жеткізді.

Кеудесінде Отан деп соккан жүрегі бар әрбір қазақстандық үшін биылғы жыл – елеулі жылдардың бірі. Көркейген еліміз Тәуелсіздігінің 26 жылдығына нық қадам басып, болашаққа сеніммен ұмтылды. Қазақстан – тәуелсіз ел. Еліміз тәуелсіз мемлекет ретінде дүние жүзіндегі барлық елдерге түгелдей дерлік танылды. Елбасымыздың басшылығымен тәуелсіз еліміздің жас ұрпағы рухани жаңғыру бойынша ғылым жолында да орасан зор жетістіктерге қол жеткізуде. Оған айқын дәлел жақында ғана шымылдығын жапқан ЭКСПО көрмесіне қатысқан талантты жас ұрпақ өкілдерінің еңбектерін айтсақ болады. Міне, ежелден еркіндікті аңсаған азат халқымыз Тәуелсіздігінің 26 жылдығын тойлағалы отыр. Осы орайда білімнің қара шаңырағы – әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде де кең көлемде мерекелік іс-шаралар өткізілуде. Солардың бірі ретінде Елбасы күніне орай университеттік деңгейде өткізілген «Мен жастарға сенемін» атты студент жастардың Бесінші патриоттық фестивалін атап өтуге болады. Сонымен қатар Тәуелсіздік мерекесіне орай факультетімізде студенттердің қатысуымен «Тәуелсіз елдің жас ұландары» атты кеш өткізілсе, ал оқытушылар

мен магистранттардың ұйымдастыруымен біздің кафедраларымызда өткізілген «Тәуелсіздік туы желбіреген 26 жыл» атты мерекелік шарада еліміздің сатылы дамуы көрсетіліп, жетістіктер мен қол жеткен табыстар аталды. Мұндай шараларды өткізудің тәрбиелік мәні және болашақ ұрпақтың бойында отансүйгіштік қасиетін оятуда ерекше орны бар.

Көптеген табыстарға қол жеткіздік. Еліміздің тыныштығы мен қауіпсіздігі, көп ұлтты Қазақстан халқының жарастығы мен ынтымақтастығы Елбасымыздың жүргізіп отырған парасатты, көреген саясатының нәтижесі екені анық. Жарастығымыздың да, жақсылығымыздың да, тыныштығымыздың да қиясы, махаббатымыздың да ұясы – туған еліміз Қазақстан. Ал Тәуелсіздігіміз – ұлттық тілдің, дәстүрдің, салт-сананың мызғымас тірегі, күші, алтын дінге екеніне күмән жоқ. Біздің қасиетті де, кастерлі Мәңгілік еліміздің жолында жастарымызды алда әлі де көптеген жаңа табыстар мен жетістіктер күтетініне сеніміміз мол.

Л.М. ТҮГЕЛБАЕВА,
жалпы және бейорганикалық химия кафедрасының оқытушысы

Жалғасы. Басы 1-бетте

ТӘУЕЛСІЗДІК РУХЫМЕН ЖАҢА БИІКТЕРГЕ

Сонда ғана Елбасының бабалар арманын жүзеге асырсаң деген ой-ниетінен туындап, жалғасатын Мәңгілік ел идеясы да өз кезегінде мемлекет дамуының негізі, ұрпақ болашағының баянды болатынын камтамасыз ететіні анық. Біз де өскелең ұрпаққа бәсекеге қабілетті, тәрбиемен ұштасқан білім беріп, рухани-адамгершілік тәрбиемен қаруланған білікті кәсіби маман қалыптастыруға өз күш-жігерімізді жұмсап келеміз. Мемлекет пен қоғам дамуындағы өзекті мәселелерге арналған мәселелерде өз ойымды өткір айтып, Елбасының ел болашағына қатысты әрбір бастамаларына үн қосуды азаматтық парызы санаймыз. Уақыт сынынан сүрінбей өткен ұлттық тарихымыз, өткеннің ұлы тағылымдары да алдағы уақытта дамуымызды арттырып, елімізді жеңіске жетелеп, әрбір азаматымыздың ұлттық мақтанышына айналатын жетістіктерімізді еселейтіндігі сөзсіз. Ел мүддесін көздеген Елбасы үміттері ақтала берсін.

Жәмила ӘМІРҚҰЛОВА,
филос.ғ.к., доцент м.а.;
Жамбыл МЫРЗАБЕКОВ,
1-курс докторанты

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректораты

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор: **Әйгерім ӘЛІМБЕКОВА**
Тілшілер: **Айнур АҚЫНБАЕВА, Ақмарал АЛИЕВА**
Дизайнер – **Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ**
Фототілші – **Марат ЖҮНІСБЕКОВ**
Корректорлар: **Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА, Қарлыға ИБРАГИМОВА**

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны: 377-33-30, ішкі: 11-94, тікелей: 377-31-48.

Электронды мекенжай: **kazuniver2016gazeta@gmail.com**

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді. "Бизнес-Информ" баспаханасында басылды
Тел: 2-93-09-09

Бағасы келісім бойынша.

Таралымы 1000 дана
Тапсырыс: №3035

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.